

Η κρίση μετά την κρίση και η νέα κανονικότητα

Τετάρτη, 02 Σεπτεμβρίου 2020

Από την έντυπη έκδοση της Ναυτεμπορικής

Του Σταύρου Σπ. Κώστα*

Ο χαρακτηρισμός επιστροφή στην ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ -όρος ευρύτατου εννοιολογικού περιεχομένου- είχε οριστεί με εύλογη έμφαση, βαθύ περιεχόμενο και υψηλές προσδοκίες, ως το επόμενο αναγκαίο και διορθωτικό παραγωγικό βήμα για την οικονομία και την κοινωνία, για τη λεγόμενη μεταμνημονιακή περίοδο της οκταετούς κρίσης. Ωστόσο ο εξαιρετικά συμβολικός του χαρακτήρας για την περίπτωση μας προοριζόταν να προσδιορίσει το περιεχόμενο μίας δυναμικής επανόδου -όχι απλά στον βαθμό του τυπικού και του αναμενόμενου- αλλά πρωτίστως σε ένα δυναμικό, υγιές και βιώσιμο οικονομικό και κοινωνικό άλμα της χώρας. Προέβλεπε δηλαδή, κεφαλαιοποίηση στις εν δυνάμει υπάρχουσες προδιαγραμμένες και μνημονιακά ενισχυμένες προϋποθέσεις, με στόχο να εξασφαλιστεί το εφελτήριο για την οικονομική μεγέθυνση και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη της χώρας.

Και τα πράγματα φαίνεται να πηγαιναν καλά, για μία επιστροφή στην κανονικότητα! Οι πρωτόγνωρες όμως επιπτώσεις της πανδημίας και τα επακόλουθα αναγκαστικά μέτρα άμβλυνσης των συνεπειών της, σε πεδία ανθεκτικότητας της υγειονομικής περιθάλψης αλλά και αντιμετώπισης των κοινωνικών επιπτώσεων, έφεραν πρόσθετη αβεβαιότητα μπροστά σε μία νέα επικίνδυνη πραγματικότητα, με ζητήματα όχι μόνο οικονομικά, αλλά κοινωνικά -ακόμη δε και υπαρξιακά- λόγω της φύσης της κρίσεως. Η δυσκολία είναι πλέον μπροστά μας.

Μιλάμε για ΝΕΑ ΚΡΙΣΗ μετά την ΚΡΙΣΗ, με κύριο χαρακτηριστικό το αβέβαιο και το ανησυχητικό, σε ό,τι αφορά το ΤΙ πρέπει να γίνει και κυρίως ΤΙ πρέπει να θυσιάσουμε, για να επαναφέρουμε και να κρατήσουμε ζωντανή τη τραυματισμένη οικονομία και κοινωνία, εν όψει μάλιστα ενδεχόμενης έξαρσης της πανδημίας. Είναι περισσότερο από σαφές ότι οι απαιτήσεις μας οδηγούν πλέον σε μία πιο σύνθετη, ευρύτερη, αλλά και πιο δύσκολη, ΝΕΑ ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ. Μία πραγματικότητα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και απαιτήσεις, όπου οι περιορισμοί και οι ευκαιρίες από την πρόσθετη πλέον κρίση πρέπει να μπουν με τη δέουσα προσοχή στη ζυγαριά του ορθολογισμού. Κυρίως δε να δούμε τι ήρθε και τι πρόκειται να μείνει, όχι μόνο με απλή αναφορά στο επιμέρους «ζήτημα» του αυστηρού περιορισμού της διά ζώσης επαφής στον επαγγελματικό και κοινωνικό χώρο, αλλά ενδεχομένως και σε επίπεδο ριζικής αλλαγής, τόσο του εργασιακού όσο και του ίδιου του παραγωγικού υποδείγματος της χώρας. Έχουμε δύο σημαντικές προκλήσεις.

Από τη μία πλευρά, καλούμεθα να προχωρήσουμε, με άλμα και όχι απλώς βήμα, σε ώριμο ψηφιακό μετασχηματισμό και σε παρόμοιες καινοτομίες. Πρόκειται για στόχους που απαιτούν δομές γρήγορης επεξεργασίας μεγάλου όγκου πληροφοριών, προδιαγραφές άμεσης ανταπόκρισης και διαχείρισης ροής εργασιών, τόσο στον ιδιωτικό όσο και κυρίως στον δημόσιο τομέα. Και αυτό, χωρίς να αγνοήσουμε τα θετικά και αρνητικά διδάγματα από τη μέχρι τώρα εφαρμογή του εναλλακτικού θεσμού της τηλεδιάσκεψης, ως εργαλείου ευρύτερης και αποτελεσματικής ομαδικής διαδικτυακής συνεργασίας, όπως την επέβαλαν τα αναγκαστικά πρωτόκολλα υγιεινής.

Από την άλλη πλευρά, σε ό,τι αφορά το νέο παραγωγικό μας μοντέλο, είναι καιρός να μειώσουμε τον υψηλό βαθμό εξάρτησης της οικονομίας μας από τομείς που διακρίνονται για τον κυκλικό ή εποχιακό τους χαρακτήρα, ή ακόμη από τη φύση τους εμφανίζονται ευάλωτοι μπροστά σε απρόβλεπτες εξωτερικές επιδράσεις. Για παράδειγμα, δεν μπορεί να μη θεωρείται καλή σκέψη, παράλληλα με τον τουρισμό και τη δεδομένη πολλαπλασιαστική του επίδραση στην οικονομία, να κεφαλαιοποιήσουμε συστηματικά και σε πάρα πέρα ασφαλέστερη παραγωγική προστιθεμένη αξία.

Να στραφούμε σε τομείς όπως η μεταποιητική παραγωγή, το διαμετακομιστικό εμπόριο και τα σύγχρονα κέντρα logistics, την πράσινη ανάπτυξη με μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος, την ενίσχυση του συστήματος υγείας, τον ιδιαίτερα δυναμικό τομέα της φαρμακοβιομηχανίας, ή και άλλες προσφερόμενες επιλογές, που θα διεκδικούσαν ανταγωνιστικά μερίδια στις αγορές του εξωτερικού.

Σε αυτή τη νέα τάξη των πραγμάτων, με ζωντανό όραμα την παραγωγική επανεκκίνηση της οικονομίας μας, εξ ορισμού ο παράγων φορολογία και γενικά οι φορολογικές πολιτικές, με τον αναδιανεμητικό, ρυθμιστικό και αναπτυξιακό τους ρόλο, μπορούν να συμβάλουν από την πλευρά τους στην επιθυμητή αποκατάσταση και ομαλή λειτουργία της ΝΕΑΣ ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ. Αρκεί να υπάρχουν τα σωστά ανατακταστικά από την πλευρά της πολιτικής ηγεσίας, αλλά και στοχευμένη προσαρμοστικότητα των φορολογικών επιλογών, με σύνεση και επιλεκτικότητα, στις αλλαγές του οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος, είτε αυτές προέρχονται από το εσωτερικό ή εκπορεύονται από τον διεθνή χώρο.

Πρωτίστως και εν όψει και των ειδικών συνθηκών που βιώνουμε σήμερα, τα επιλεγόμενα μόνιμα ή/και κυκλικού χαρακτήρα φορολογικά μέτρα, θα πρέπει από την πλευρά τους να περιέχουν ανάλογες ευφείς και λειτουργικές προβλέψεις, ώστε να ενεργούν σαν αντίδοτο αλλά και σαν πρόσθετο ανθεκτικό «ανάχωμα» προστασίας, απέναντι στις συνέπειες της πανδημίας Covid-19, μέχρι αυτές να απαλειφθούν.

Στην κατεύθυνση αυτή, η Φορολογική Επιτροπή του AMCHAM, σε πλήρη συντονισμό με το διαδικτυακό πρόγραμμα e-TAX FORUM SERIES του Επιμελητηρίου, διατηρεί την πάγια ετοιμότητα και πρόθυμη διάθεση συνεργασίας με τους αρμόδιους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης. Αυτό πάντα, για λογαριασμό της Επιχειρηματικής Κοινότητας αλλά και σε πλήρη στήριξη της αποστολής του Ελληνοαμερικανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου, ως άτυπου Σύμβουλου της Δημόσιας Διοίκησης, με ισχυρή αλλά πάντα εποικοδομητική, συλλογική φωνή.

Κοινός στόχος άλλωστε παραμένει η συνεπικουρική και καθ' ο μέρος της αναλογεί, συνεργασία με την αρμόδια διοικητική και πολιτική ηγεσία, για την από κοινού ενίσχυση του βαθμού αξιοπιστίας και αποδοτικότητας του Φορολογικού και Κανονιστικού μας Συστήματος. Κορυφαίων θεσμών, όπου η ποιότητά τους, όπως έχει χαρακτηριστεί κατά καιρούς από ειδήμονες, αποτελεί και δείγμα του επιπέδου του πολιτισμού μας.

** Ο κ. Σταύρος Κώστας είναι οικονομολόγος - φοροτέχνης, Ex Officio - μέλος Δ.Σ. και πρόεδρος Φορολογικής Επιτροπής του Ελληνοαμερικανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου.*